

Arheolozi dokumentiraju iskopine

Čišćenje kamenih temelja kasnoantičkog ribnjaka mamut-sisaljkama

Očišćeni temelji kasnoantičkog ribnjaka

Izlaze na vidjelo tajne mljetskog podmorja

Kakve je delicije skrivao ribnjak kasnoantičke vile u Polačama?

Već petnaestu godinu Odjel za podvodnu arheologiju Hrvatskog restauratorskog zavoda provodi arheološka istraživanja u podmorju otoka Mljeta. Nakon niza brodoloma, sad su na red došla drevna izvorišta hrane

PIŠE: AHMET KALAJDŽIĆ

Već petnaestu godinu Odjel za podvodnu arheologiju Hrvatskog restauratorskog zavoda provodi arheološka istraživanja u podmorju otoka Mljeta. Dosad su pregledali više od 50 kilometara obalne linije otoka i otkrili 20 novih nalazišta brodoloma u razdoblju od 2. st pr. Krista do 16. st. te 16 brodoloma iz vremena kasnoantičke palače u mjestu i uvali Polače.

Pomogle mamut-sisaljke

Skoro svi brodolomi otkriveni su na ulazu u tu uvalu i govore o izazovnoj i opasnoj plovidbi, ali i važnosti

palače za trgovinu i popravke brodova, te opskrbe vodom i hranom za nastavak plovidbe. Istina je da su brodovi i mornari doživjeli nesretnu sudbinu, ali su brojni brodovi pronašli spas u uvali Polače, a premda je većina brodoloma devastirana, nekoliko netaknutih detaljno je istraženo.

No, ovog je ljeta arheologe privuklo morsko 'predvorje' mljetske palače, što je posljednji put 1970-ih istraživao sad pokojni prof. Zdenko Brusić. Zabilježio je potopljeni antičku obalu i napravio arheološku sondu koja je dala mnoštvo vrijednog arheološkog materijala o životu palače:

- Lani smo otkrili kasno-

antički ribnjak nešto sjevernije od same palače, a ove godine započeli s iskopom i dokumentacijom. Vanjske sudimenzije ribnjaka 20x20 a unutarnje 14x14 metara. Uz uporabu mamut-sisaljke koje podvodnim arheolozima pomaže kod iskopa od pijeska i mulja je očišćena unutarnja strana ribnjaka, a za dokumentaciju su korišteni dron i fotogrametrija. Fotografije drona radene su u GIS-geografskom informacijskom sustavu, a fotogrametrijom 3D-model. Tako je postignuta velika točnost i arheolozima omogućeno lakše uočavanje detalje. Otkriveno je da su temelji ribnjaka izgrađeni od većih nepravilnih blo-

Kasnoantička palača u Polačama i danas potopljeni obala i ribnjak

kova kamena, ali zbog erozije i utjecaja mora danas nedostaje gornji dio ribnjaka koji je na istoj dubini kao i potopljena obala, također građena od velikih blokova na strani do mora dok je unutrašnja strana zapunjena manjim kamenom - ističe voditelj istraživanja i Odjela

I u antičkom svijetu voljeli su ribu

micanje podvodne arheologije DEGUWA, pa će rezultati imati još veći znanstveni odjek i valorizaciju. Zajedno ćemo bolje raditi a ova veličanstvena palača i njena potopljena arhitektura zaslužuju kvalitetan pristup - kaže sugovornik.

Iznos od 300 tisuća kuna za ovoljetna istraživanja osiguralo je Ministarstvo kulture i medija. Sudjelovali su i arheolozi iz HRZ Vesna Zmaić, Anton Divić i Pavle Dugonjić te Sara Popović koja je interpretirala zračne fotografije. Doprinosu dali i fotograf Jerko Macura, student Deni Demetlika, ronioci Specijalne Policije MUP RH Kristijan Tahleri Zvonko Kurinović, a logistikusu ponovno pružili Mario Orlandini i Ronilački centar Aquatica Mljet.

Pogled iz zraka na kasnoantički ribnjak

SARA POPOVIĆ

Izvor hrane i statusni simbol

-Od kasnoantičkog se razdoblja razina mora uzdigla se u prosjeku metar i pol ali ne jednako duž obale Jadrana, što ovisi o samoj uvali i sedimentaciji. Geološki se može reći da hrvatska strana Jadrana tone a talijanska se uzdiže, što je razlog da je arhitektura danas pod morem - kaže Miholjek. Dodaje kako će se lokalitet do nastavka istraživanja nadzirati:
 -U ribnjaku još nije nađeno ništa posebno ali nije isključeno iako to nisu bazen ili terme za kupanje ukrašavani mozaikom. No, svaka je velika vila imala ribnjak kao izvor prehrane, zalihu freške ribe i statusni simbol.

Pomoć njemačkih kolega

- Kako je na istoj dubini, zasad se pretpostavlja da je iz istog razdoblja, no daljnja će iskopavanja to potvrditi ili opovrgnuti. Nastavak istraživanja je idućeg proljeće, ali vjerojatno kao međunarodni projekt. U podmorju palače planiramo nastavak istraživanja s kolegama Njemačkog društva za pro-